

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lotterilagen och av vissa lagar som har samband med den

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lotterilagen och av vissa lagar som har samband med den (RP 132/2016 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Jouni Laiho, inrikesministeriet
- regeringsråd Merja Leinonen, undervisnings- och kulturministeriet
- chef för lotteriförvaltningen Saaramia Varvio, Polisstyrelsen
- verkställande direktör för Penningautomatföreningen RAY Velipekka Nummikoski, FRV Evo Oy
- verkställande direktör Pertti Koskenniemi, Fintoto Oy
- verkställande direktör Juha Koponen, Veikkaus Oy
- ordförande Ilkka Niemeläinen, Forum Artis ry
- verkställande direktör Velipekka Nummikoski, Penningautomatföreningen RAY
- specialsakkunnig Ilmari Nalbantoglu, Valo, Finlands Idrott rf
- ordförande Olli Joensuu, nätverket av Veikkaus förmånstagare.

Utskottet har fått ett skriftligt yttrande av

- Statens delegation för ungdomsärenden
- Centret för konstfrämjande
- Statens idrottsråd.

Utlåtande KuUU 11/2016 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Kulturutskottet anser att förslaget att sammanslå de tre nuvarande penningsspelsammanslutningarna är ändamålsenligt och välkommet. En sammanslagning av funktionerna möjliggör en bättre utveckling och översyn av penningsspelsverksamheten. I en modell med ett enda bolag kommer konkurrensen mellan de tre nuvarande bolagen att försvinna. Utskottet anser att förslaget förbättrar möjligheterna att utveckla penningsspel till att motsvara den internationella utvecklingen och de krav som den elektroniska miljön ställer och skapa nya virtuella spel och kombinationer av olika spelformer. Detta skapar bättre förutsättningar för att konsumenterna spelar inhemska penningsspel under myndigheternas tillsyn i stället för att anlita utländska privata spelföretag. Som en positiv bieffekt kan man med en ökad avkastning också i fortsättningen stärka frivilligorganisationernas verksamhetsförutsättningar som kommer samhället till godo. Det är viktigt att i fortsättningen trygga det finländska systemet med ensamrätt, menar utskottet.

Skadeverkningar till följd av penningsspel

Kulturutskottet understryker vikten av att ingripa i skadeverkningar till följd av spelandet, vilket lyfts fram i propositionen. Det nya penningsspelsbolaget har till uppgift att bedriva penningsspelsverksamhet så att de ekonomiska, sociala och hälsomässiga skadeverkningar som spelandet ger upphov till förebyggs och minskas. I modellen med ensamrätt är det möjligt att skapa konsekventa och effektiva sätt att svara på dessa utmaningar. Ett system med en enda aktör med ensamrätt där man planmässigt ingriper i de skadeverkningar som penningsspelandet medför är lättare att försvara inför Europeiska unionen.

Det är viktigt att förebyggande och minskning av skadeverkningar som penningsspelandet ger upphov till följs upp och rapporteras regelbundet. För detta bör avsättas tillräckliga resurser.

Avkastningens ändamål och fördelning

Enligt 17 § i lotterilagen ska 53 procent av avkastningen användas för att främja idrott och fysisk fostran, vetenskap, konst samt ungdomsarbete, 43 procent för att främja hälsa och social välfärd och fyra procent för att främja hästuppfödning och hästsport. Sålunda blir användningsändamålen för de nuvarande aktörernas, Veikkaus Ab, Penningautomatföreningen och Fintoto Oy, avkastning från penningsspel och fördelningen av avkastningen mellan dem oförändrade trots sammanslagningen. Det är bra att den nya lagstiftningen inte påverkar förmånstagarnas etablerade andel av helhetsunderstödet. Utskottet anser att avkastningen av penningsspel också i fortsättningen ska användas för allmännyttiga ändamål och den tredje sektorns verksamhet. Den ska inte användas för att lappa statens budgetunderskott.

När det gäller användningen av avkastningen från penningsspel fäster kulturutskottet uppmärksamhet vid social- och hälsovårdssektorns andel av den gemensamma avkastningen från penningsspel. Enligt lagförslaget ska Social- och hälsoorganisationernas understödscentral inrättas vid social- och hälsovårdsministeriet, och hälften av centralens kostnader ska ersättas av det nya penningsspelsbolaget. Sålunda bidrar också andra förmånstagare än social- och hälsoorganisatio-

Utlåtande KuUU 11/2016 rd

nerna till att ersätta ovannämnda kostnader genom att kapaciteten att fördela avkastningen har försämrats. Beslutsfattandet om understöd som beviljas till förmånstagare inom idrott och fysisk fostran, vetenskap, konst samt ungdomsarbete ska förbli oförändrat vid undervisnings- och kulturministeriet som tjänsteuppdrag utan någon särskild understödscentral. Kulturutskottet ser det som angeläget att olika sektorer behandlas lika och att det vid fördelningen av penningspelbolagets avkastning, beredningen av understöden, övervakningen av användningen av dem och vid konsekvensbedömningen införs förfaranden som behandlar sökandena jämlikt och som är administrativt förnuftiga och transparenta. Det nya bolagets beslutsfattande om fördelningen av avkastningen inklusive administration och processer ska genomföras så att beslut om understöd kan fattas flexibelt och snabbt med beaktande av sökandenas behov.

Kulturutskottet fäster uppmärksamhet vid att understödssystemen för avkastningen från penningspel inte i dag till alla delar identifierar gränssnittsområden. Vår verksamhetsmiljö blir hela tiden mer komplicerad. För att kunna svara på denna utmaning förenar aktörerna på olika sektorer ofta sina krafter över förvaltningsgränserna. För att t.ex. trygga äldre människors funktionsförmåga och förebygga utslagningen av de unga kombineras i allt större utsträckning de möjligheter som finns inom olika funktioner såsom kultur, sport, ökad delaktighet och hälsofrämjande. Enligt utredningen till utskottet har fördelningen av understöden sektorsvis och med snäva kriterier också delvis lett till att flera organisationer får allmänt understöd både av Penningautomatföreningen och undervisnings- och kulturministeriet. Det är en administrativt tungrodd process både med tanke på sökandena och beslutsfattandet. Utskottet föreslår att det ska utvärderas hur man i fortsättningen effektivare kan stöda funktioner över förvaltningsgränserna.

Förvaltning

Enligt lagförslaget ska den nya sammanslutningen ha ett förvaltningsråd som har lagfästa uppföljnings- och tillsynsuppgifter. I förvaltningsrådet ska det finnas lika stora andelar av åtminstone parlamentariskt utsedda representanter och representanter utsedda av förmånstagarna. Det är en bra lösning och det är viktigt att förvaltningsrådet tillsätts på tillräckligt bred basis och så snart som möjligt, menar utskottet.

Den föreslagna delegationen för penningspelsbolaget ska ha i uppgift att följa upp förverkligandet av och behoven att utveckla de penningspelspolitiska målsättningarna. I fråga om delegationens sammansättning utfärdas bestämmelser genom förordning av statsrådet. Enligt propositionsmotiven är avsikten att delegationen ska bestå av t.ex. representanter för centrala myndigheter i anslutning till penningspelsverksamheten, för riksdagsgrupper och för förmånstagare. Utskottet anser att lösningen är ändamålsenlig.

Lagstiftningsreformen andra steg

Reformen av lotterilagen genomförs av tidsmässiga skäl i två steg. Det föreliggande förslaget är första biten av den nya lagstiftningen. Kulturutskottet anser att det är viktigt att beredningen av reformens andra steg inleds omedelbart och i det sammanhanget ska det särskilt granskas de frågor som är kritiska med tanke på spelverksamhetens operativa verksamhet och möjlighet till kanalisering och som inte hann beaktas under det första steget. Under det andra steget är det bra att

Utlåtande KuUU 11/2016 rd

fästa uppmärksamhet vid effektivisering av beredningsprocessen av understödsbeslut och utnyttjande av elektroniska system.

Den föreslagna ändringen av ungdomslagen

Kulturutskottet noterar att i lagförslag 18 i propositionen föreslår regeringen att 15 § i den gällande ungdomslagen ska ändras. Kulturutskottet konstaterar att den nya ungdomslagen, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2017 (RP 111/2016 rd), medför tekniska ändringsbehov i det ovan nämnda lagförslagets författningshänvisning och ingress. Motsvarande bestämmelse i den nya ungdomslagen, som inte ännu har stadfäst, ingår i dess 26 §.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottet anför

att förvaltningsutskottet bör beakta det som sägs ovan.

Helsingfors 16.11.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuomo Puumala cent
vice ordförande Sanna Lauslahti saml
medlem Ritva Elomaa saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Petri Honkonen cent
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Ilkka Kantola sd
medlem Kimmo Kivelä saf
medlem Mikaela Nylander sv
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Saara-Sofia Sirén saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen.